

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena: Na celý rok — — 4 koruny — hal. Na pol roka — — 2 " — " Na štvrt' roka... 1 " — " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>	Zodpovedný redaktor: Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ: JÁN MOLNÁR.	Redakcia a vydavateľstvo: Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. <i>sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</i>
--	--	---

V Jednote je sila — nesvornosť nám už moc škodila!!

Katolícki Bratia!

Vážne a ťažké časy žijeme. Veľké premeny chystajú sa u nás. Všetci nepriatelia viery a vlasti spojili sa proti nám. **Katolícku cirkev s takou divokosťou napádajú** na krajinskom sneme a v novinách, vo verejných shromaždeniach a v tajných spoločnostiach, akú sme ešte nikdy nespozorovali.

Socialdemokrati spriahli sa so slobodnými murármi a rozhodný boj chcú vyvolať aj u nás v Uhorsku, tak ako vo **Francúzsku** a v **Portugalsku**.

Verejne žiadajú, aby katolícke školy boli zničené, vynaučovanie náboženstva zakázané, katolícke majetky zhabané, prísaha zotrená, katolícke kňazstvo z práv občianskych vytvorené a takto zničené bolo kresťanstvo v Uhorsku.

Katolícki Bratia! Zo štvrt' milliona údov pozostávajúci tábor Jednoty Katolíckeho Ludu vás vola: prídzte sa ohradzovať proti zákerníckym útokom nepriateľov kresťanského Uhorska!

Jednota Katolíckeho Ludu dňa **13. novembra popoludní o 3. hodine vo veľkej dvorane spolku sv. Štefana** (VIII., Szentkirály-ulica 28.) vydržiavať bude

veľké katolícke ľudové shromaždenie

na ktoré dobrý slovenský katolícky ľud úpenlive povolávame.

Na tomto shromaždení budú rečníť: **Georg Szmrecsányi** krajinský vyslanec, **dr. Pavel**

Zsiska kaplán, **Koloman Brestyenzsky** statkár, **Augustin Gramantik** a **Ján Bartos** tajomníci Jednoty Katolíckeho Ludu. Za vstúpenku na shromaždenie bude slúžiť toto pozvanie.

Jednota Katolíckeho Ludu v nedeľu dňa 13. novembra o 3. hodine popoludní v hlavnej mestskej redute aj pre Katolíckych Bratov uhorského jazyka vydržiava

veľké katolícke ľudové shromaždenie

na ktorom rečníť budú: skutočný vnútorný tajný radca, krajinský vyslanec, predseda Katolíckej Ludovej Jednoty **Štefan Rakovszky**, osvietený pán biskop košický **dr. August Fischer-Colbrie**, pravotár **Karol Bonta**, mešonkilitský hospodár **Vilhelm Rigó** a krajinský vyslanec **Karol Huszár**.

Do života siahajúce záležitosti katolíkov budú pretriasané v oboch shromaždeniach, nech teda dostaví sa tam každý dobrý katolík.

Predsedníctvo Jednoty Katolíckeho Ludu.

Boj proti úžerníkom.

Pohodlné požičky.

Nedávno i v dvoch článkoch dali sme na vedomie kresťanskému obecnstvu, že Katolícka ľudová Jednota vyprostredkovaním lacných požičiek, odhodlaná je napomáhať svojich členov. Aby túto, najmä pre malých hospodárov veľmi vážnu záležitosť každý ľahko porozumel, do podrobna vysvetlíme ju v nasledujúcom:

Tisíce a tisíce presvedčily sa doposiaľ o

tom, ak blahonosne účinkuje právobranná kancelária Katolíckej Ludovej Jednoty. Táto kancelária s odhodlaním správnej rady Katolíckej Ludovej Jednoty vytýčila si za zvláštnu úlohu, najväčšou láskou a otcovskou pečou ku pomoci príspeť tým jej členom, malým hospodárom, ktorí v ťažkom ich položení alebo cieľom zveľadenia majetku utýkať sa chcejú o lacnú a staťnú požičku.

Spomenutá právobranná kancelária Katolíckej Ludovej Jednoty z tej príčiny vstúpila do potyku s prvého riadu najspoľahlivejším peňažným ústavom, totižto so správou: Krajinského Poľnoúverkového Spolku (Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetének Igazgatósága), ktorý ústav má za cieľ, poskytovaním lacných, pohodlného zplácania požíčiek, vyhovieť nárokom menších hospodárov.

Na čo možno dostať požičku a ako ju treba zplácať?

Požičku dostať možno len na pozemky nachodiacie sa v poľnohospodárskom obrábaní (aké sú role, lúky, pasienky, zahrady) počnúc od 300 korún. Na domy teda a na vnútorné grunty, odaneniu nepodrobené — keď by aj boly akejkoľvek veľkej hodnoty — ďalej na vinice, hory, spomenutý ústav nedáva požíčky. Tieto teda len pobočne brať sa môžu do povahy a jestli ponúkajú sa ako jedna čiastka intabulovaného poistenia, ústav požičku, ktorú povoliť môže na obrábané pozemky, len o volačo zvýši nepatrne.

Požička siahať môže len do polovičky hodnoty pozemkov.

Hodnotu túto ustáľuje sám ústav.

Ako hodnotu pozemku brali predtým stonásobný súčet pozemkovej dane, najnovšie ale základné štatúty poľnoúverkového ústavu spôsobu poskytujú k tomu, že požičku povoliť možno na základe skutočnej hodnoty pozemku. Týmto cieľom ústav zo všetkých strán krajiny zadovažuje si zpoľahlivé zprávy o skutočnej, obchodnej, predajnej cene pozemkov, z ktorých krajov sú na pohotovú také zprávy, tam pre uchádzajúcich sa, na základe týchto povoluju sa požíčky.

Jestli by ale o pozemku za poistenie odporúčanom nebolo podobnej zprávy, alebo jestli by stonásobný súčet jeho pozemkovej dane bol tak malý, že by výške požíčky ani z ďaleka nezod-

povedal, v tomto páde na žiadosť a na útraty o požičku sa uchádzajúceho, ústav pozemky na mieste dá odšacovať, čoho trovy ale sú veľmi mierne, ponevác šacovanie prevede dôverník ústavu, ktorý na mieste alebo v blízkosti býva.

Požíčky ústavu zplácajú sa v malých rátach. Dlžník totiž krom 4^{1/2} procentov úrokov povinný je kapitál pomáľy tým spôsobom zplácať, že polročne s úrokami zpláca vždy aj malú čiastku kapitálu a na tento spôsob zpláca nielen úroky, lež v určenom čase pomáľy vyplatí aj celú dlžobu.

Na príklad keď dakto zdvihne požičku na zplácanie cez 20 rokov, od tejto krom 4 a pol procentov, za každých 100 korún ako amortizáciu kapitálu a pobočné trovy spolu každoročne platí 3 kor. 40 hal., teda dohromady ako amortizáciu a úroky platí 7 kor. 90 hal. Týmto spôsobom od 1000 korún na 20 rokov požíčky, ako amortizáciu a úroky ročite platí sa 79 kor. od požíčky 1000 korún na 50 rokov ako amortizáciu a úroky ale platí treba spolu 57 korún 20 hal.

Lahko môže udať sa taký pád, že dlžník, čiastočné zplácanie na pol roka v určený čas z akejkoľvek príčiny nemohol by vyplniť; na toto môže potom dostať poshovenie 1—3 mesiacov keď pred vypršaním termínu niekoľko týždňami v jednoduchom liste o poshovenie uchádza sa u správy poľnohospodárskeho ústavu; týmto spôsobom dlžník neni prinútený ku vyplateniu patričnej ráty u daakého úžerníka vypožičať si peňaze a za zaostalú rátu na čas poshovenia do kassy poľnoúverkového ústavu platí len nepatrne úroky.

Dlžobu rozumie sa, vyplatíť možno aj prvej, pred určeným časom.

Určený čas zplácania dlžoby viaže len poľnoúverkový ústav, ktorý od stránky určenej ráty poriadne na čas zplácajúcej, vyplatenie dlžoby prvej žiadať nemôže; kým oproti dlžník, dlžobu svoju, kedykoľvek vyplatíť môže čiastočne alebo v celosti, keď v liste dvomi svedkami podpísanom, aspoň pol rokom prvej vypovie svoju dlžobu.

(Dokončenie nasleduje.)

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Kresťan»-a!**

Valné shromaždenie Katolíckych Kongregácií.

Z príležitosti X. Valného shromaždenia Katolíkov Uhorska, v mene pripravujúceho výboru pánskych Kongregácií Marianských : gróf Ferdinand *Zichy*, osvietený pán biskup vacovský E. Karol *Csáky*, barón dr. Alexander *Barkóczy*, Jakub *Bus* jezuita, dr. Jozef *Szinnyei Merse* sudca kráľ, verejnosprávnej súdovnej stolice, Dezider *Saly* sudca kráľ. Tabule, dr. Karol *Bonta* pravotár ku valnému shromaždeniu Kongregácií Marianských uverejnili pozvanie, v smysle ktorého :

Budapeštianska Kongregácia Marianska v sobotu večer dňa 12. novembra v spojení s vidieckymi Kongregáciami vydržiava súkromnú poradu.

V nedeľu 13. novembra o 8. hodine ráno v Bazilike sv. Štefana námestia Leopoldovo, je všeobecné sv. Prijímanie, ku ktorému všetci kongreganisti hlavného mesta a vidiecki vyzývajú sa, aby dľa možnosti dostavili sa so zariadeniami.

Večer o 6. hodine vo veľkej dvorane Katolíckeho Kruhu (IV. Molnár ulica 11.) vydržiava sa slávnostné valné shromaždenie Kongregácií Marianských s nasledujúcim poriadkom :

1. Voľba slávnostných cirkevných a svetských predsedov a predsedu valného shromaždenia vedúceho. Zahájenie valného shromaždenia k rozpravám; ustálenie predmetov pojednávania.

2. Krátke programné zprávy o nasledujúcich predmetoch :

I. Vývin náboženského života v Kongregáciách.

II. Kongregácie a terajšej dobe sodevedné apoštolovanie.

III. Sriadovanie Kongregácií.

3. Slobodná prednáška.

4. Kongregácie sú nádejou našej budúcnosti. Slávnostná reč.

5. Záverečnú reč drží predseda.

6. Apoštolské požehnanie. — Pápežská hymna.

Na valnom shromaždení súčasťou sa môžu len členovia kongregácií.

**Zadovážujte predplatiteľov pre
«Krestana!»**

Podporovanie priemyslu.

Posledné časy veľmi mnoho sa píše a hovorí o napomáhaní priemyslu. Je to ale aj celkom správne, lebo zamieňaním mienok objasnia sa tie prostriedky a spôsoby, ktoré sú súčasťou k napomôženiu nášho priemyslu, ktorý ešte vždy nestojí na takej výške, na jakéj by stáť mal a ešte neni natoľko zmohútnený a rozvetvený, aby vandrovanie millionov za cudzozemské priemyselné články mohol prekaziť.

Každý nahliada potrebnosť podporovania tak veľkého ako malého, tak fabričného ako ručného priemyslu. Celkom na mieste je ale, keď sa medzi ručným a malým priemyslom robí rozdiel. Pod ručným priemyslom treba rozumieť ten priemysel, ktorého výrobky nemožno zhotoviť strojmi, lebo ich vyhotovenie závisí od šikovnosti ruky patričného priemyselníka a potom aj od jeho vkusu. Tento ručný priemysel neníči žiaden vývin fabrického priemyslu, lebo bársjako sa zhotovujú stroje, šikovnosť ruky odborne vzdelaného priemyselníka a jeho vycibrený vkus žiaden stroj nahradiť nemôže.

Z tohoto priemyselníci môžu si stiahnuť nasledujúce osožné poučenie. V každom odvetví priemyslu sú články, z ktorých vkus a šikovná ruka priemyselníka môže spraviť umelecké diela ktoré najdu vždy dobrého kupca. Naše porekadlo hovorí, že dobrý kňaz sa do smrti učí, toto porekadlo ale mali by mať pred očami aj priemyselníci. S fabrickým priemyslom mali priemyselníci zdarne môžu konkurrovať len tak, keď ich výrobky vkusnosťou, úhľadnosťou, umeleckým prevedením budú prevyšovať výrobky fabričné. Ďalej mala by sa väčšia pozornosť venovať tým odvetviám ručného priemyslu, na ktoré sa fabrický priemysel rozprestrieť nemôže preto, lebo sa pri výrobe vyžaduje odborná znalosť priemyselníka. Jestli ale chceme na priemyselnom poli utvoriť niečo zdravého a trvajúceho, tak sa máme usilovať, aby to, čo je životaschopné, nevyšlo na vnivoč.

V tomto ohľade v prvom rade štát má podporovať priemyselníkov. Robil to aj posiaľ rozdávaním potrebných strojov. V mnohých pádoch ale stalo sa, že keď dostal stroje s dvoma-troma tovaryšmi pracujúci remeselník, so svojou malou silou stroje využiť nebol vstave a potom

upadol ešte do horšieho položenia ako bol vtedy, keď strojov nemal. Takáto podpora pre mnohých priemyselníkov bola viac záhubou ako podporou.

Prísnu povinnosťou štátu, patrične vlády je ďalej, pracovať na tom, aby uhorský priemysel súčasťoval sa v objednávkach potrieb pre spoločnú armádu a námorníctvo. Vláda medzi žiadnymi okolnosťami nesmie od toho odstúpiť, aby z tých objednávok uhorský priemysel dostával toľko percentov, kolkými percentami prispieva Uhorsko na armádu a námorníctvo, totižto, aby uhorský priemysel v pomere kvoty dostával objednávky. Vojenská vláda pri objednávkach aj má tento priemer pred očima, ale prísne zachovávať ho nemôže, lebo na vyhotovenie niektorých článkov neni sú ešte u nás fabriky. O inom ani nehovoriac Uhorsko ešte nemá dielne na stavbu válečných lodí, lebo loďná fabrika vo Fiume je natolko malá, že z tých 35 millionov ktoré boly vydané posledne na opravu a vystrojenie válečných lodí, nemohla nič zarobiť, lebo neni tak zariadená.

Je zrejmé, že ako ručný a malý priemysel, tak i tabrický priemysel treba napomáhať, aby mohly byť udržané doma tie obrovské milliony, ktoré za priemyselné články vandrujú od nás do cudzozemska.

K dosiahnutiu tohoto najprísnejšou povinnosťou vlády malo by byť prísne a súrne prevedenie revízie priemyselného zákona. Priemyselníci ale v tomto ohľade od liberálov žiadneho polahčenia očakávať nemôžu. Liberáli len židom volkajú, ktorým sú zaviazaní a ktorí majú v rukách skoro celý veľký a malý priemysel. Jestli teda pomôcť si chcú naši priemyselníci, nech vždy a všade pevne držia sa kresťanskej ludostrany. Tá neustále bojuje za revíziu priemyselného zákona.

Nové židovské šalbiarstvo.

Neni toho huncútstva, ktorého s úľubou nedopúšťali by sa židovskí obchodníci. Jeden takýto pevný stĺp liberálnej národnej práce najnovšie pašoval len tisíc metrických centov sacharinu.

Uhorským cukrovým fabrikám napadlo, že

v oravskej, liptovskej a trenčianskej stolici asi od jedného roka spotreba cukru veľmi značne klesla, ba nedávno v týchto stolicach cukor celkom sa prestal miňať. Na túto okolnosť upozornili náčelníka žilinskej pohraničnej polície Štefana Turka, ktorý nato osobne pochodil všetky obce menovaných troch stolic a objavil, že pašovanie sacharinu deje sa tam v obrovských rozmeroch. Vo všetkých domoch a chalupách všetkých obcí troch stolic našiel sacharin.

Kapitán pohraničnej polície dozvedel sa, že sacharin asi pred rokom začali predávať a po neváč je o vela lacnejší než cukor, každý ho kupuje. Hlavný sklad sacharinu je v Žiline.

Agenti v Žiline každý mesiac popíšu, že kto kolko sacharinu potrebuje. Policajný kapitán vzal na otázku týchto agentov, ktorí sú ináč poctiví roľníci a za rozširovanie sacharinu dostávajú len sacharin, ktorý v svojej domácnosti potrebujú. Sklad na sacharin v Žiline je v obchode Samuela Schlesingera na farby. Keď Schlesingerovi prekutali sklad, našli v ňom 147 kilogramov sacharinu, ktorý zhabali.

Sacharin zo Suez, cez Suezský prielav, cez Amsterdam, cez Breslau a Oderberg dovážajú do Uhorska. Hlavným agentom Schlesingera je istý Ignác Mlissbaum. Dopravu sacharinu prostredkuje medzinárodná firma «Šmienka a Spoločník».

Sacharin rozlínym spôsobom zaobalovali. Dávali ho do sudov, na ktoré napísali, že je v nich červená farba a dovážali ho aj v kistniach na ktoré napísali, že je v nich sušený glej.

Stopovanie žilinskej pohraničnej polície aj to vyšetrilo, že pašovanie sacharinu len tak bolo možné, že rakúsky železničný úradník v Oderbergu išiel po ruke pašovateľom a tie zásielky, v ktorých bol sacharin, schoval, aby nebolo na ne clo vyhodené.

Tohoto železničného úradníka naskutku vzdviehli z úradu. Schlesinger sa priznal, že za jeden rok asi tisíc metrických centov sacharinu prepašoval cez hranicu, že hornouhorské dediny zaplavil sacharinom, ba že ho mnoho poslal aj do Budapešti. To ale Schlesinger nechce priznať, že komu,

Zvedaví sme, ako proti tomuto šalbiarstvu pokračovať budú vrchnosti tej liberálnej národnej práce!

Podmanenie povetria.

Prvá riaditeľná vzducholod spoločnej armády «Parseval I.» v nedeľu 23. októbra ráno o 9. hodinách 15, minútach z Fischamendu v Dolných Rakúsoch vydala sa na cestu do Budapešti, kam šťastlivo prišla.

Vzducholod viedli nadporučíci vetroplavcekeho oddelenia barón Franc Berleps a Franc Mannsbarth. V člne balóna krem nich sedel i plukovník generálneho štábu Richard Kučera a jeden kaprál, ktorý spravoval motor. Vzducholod o 10. h. 10 m. preletela ponad Bruck pri Lajte, zatým nad obcou Zurán v stolici mošonskej vo výške 700 metrov, pozdejšie zas nad mestom Magyaróvár vo výške asi 500 metrov. O 1/21. hodine vzducholod priletela do Rábu (Győr) obletela väžu mestského domu a o 12. hod. 50. min. sa hladko spustila, pri čom jej vojsko pomáhalo.

Vetroplavcov privítalo početné obecnstvo a mešťanosta. Vetroplavci rozpovedali, že preto museli sletieť, lebo vzducholod pre vetor len večer by prišla do Budapešti a sletenie večer je nebezpečné. V pondelok popoludni o 12. hod. 48. min. vzducholod «Parseval I.» vydala sa na ďalšiu cestu do Budapešti. Čoskoro vyletela do výšky 300 metrov a pozdĺž Dunaja letela do hlavného mesta. O 2. h. 15. m. vzducholod preletela nad Komáromom. O 5. h. prišla do obce Zsámbék a stále do väčšej výšky postupovala, aby mohla preletieť cez vrchy.

Vzducholod o 5. h. 45. m. priletela do Budapešti, ale až do 7. h. 45. m. blúdila v chotáre hlavného mesta hľadajúc Rákos. Na Rákoši už od soboty veľký zástup ľudu a vojsko čakalo vzducholod, aby jej pomáhali pri sletení. Keď zbadali, že vzducholod blúdi, zapálili vatru aby prilákali vzducholod na Rákoš. Vzducholod konečne trafila na Rákoš a asi o pol 8. hodine sa spustila. Vzducholod potom nechali na Rákoši, vetroplavci ale pospiechali do mesta, aby si oddýchli.

Vutorok popoludni vzducholod «Parseval» lietala nad hlavným mestom. Na Rákoši presne o 3. hodine povzniesla sa do povetria a čoskoro vznášala sa vo výške 300 metrov. Opísala veľký kruh a potom v západnom smere odletela ku mestu. Cesta vzducholode trvala za pol hodiny

a každý, kto len chodil na ulici, mohol ju vidieť. Vzducholod preletela nad východným nádražím, nad Rákóczovskou cestou, potom zaletela nad Andrásyho cestu, zatým letela k Dunaju a obletela kráľovský hrad. Vzducholod zvrtila sa potom na juh, odtiaľ zaletela do mestského lesíka a vrátila sa na Rákoš, kde sa hladko spustila.

Jeho veličenstvo kráľ vzducholod sprajúcim dôstojníkom vutorok rano poslal pozdravný telegramm. Vzducholod «Parseval» do rána ostala na Rákoši a vo stredu o 9. hodine ráno vrátila sa na zpiatočnú cestu do Fischamendu, kde ponad mesta Komárno a Ráb dorazila o 2. h. 30. m. popoludní.

Objavenie sa vojenskej vzducholode v Budapešti zaiste k tomu má slúžiť, aby uhorský snem tým ochotnej povolil delegáciami odhlasované hrozné výdavky na ciele vojanské.

Assekurovanie dobytku.

Assekurovanie hospodárskych zvierat v každom ohľade je vec najdôležitejšia a najpotrebnejšia. Pri tom všetkom ale tak sa zdá, že sa v tomto ešte mnohí nevyznajú. Nepoznajú ani cieľ assekurovania dobytku a ani to nevedia, že ako treba v tomto ohľade pokračovať. Nevedia, ktoré zvieratá možno assekurovať? Kde a jakým spôsobom?

A veru našim zvieratám tisíc nebezpečí hrozí zo všetkých strán. Zviera je háklivé stvorenie, ľahko sa môže stať s ním niečo. Odkapanie alebo dorezanie volaktoreho kusa aj medzi statkom toho naj opatrnejšieho gazdu sa často prihodi. Potom už žiaľime nad svojou neopatrnosťou, že sme sa práve proti tomu nebránili dostatočne, čo nás najľahšie môže zastihnúť.

V Uhorsku je dvesto millionov korún tej škody, ktorú naši gazdovia majú do roka z vyhynutia a z dorezania domáceho dobytku. Pochopiteľne je teda, že assekurovanie zvierat gazda o veľa väčšmi potrebuje, ako by si to človek len tak povrchno myslel. Zvlášte za dnešných časov, keď naši gazdovia už majú cennejší statok a keď aj v maštaliach malých gazdov možno už vidieť 800 korunové alebo aj 1000 korunové kravy a jalovice. A takéto zvieratá nedáť assekurovať, to je veru veľká neopatrnosť.

Gazdovia západných krajín už aj v tomto ohľade pokročili. Tu gazdovia — majúc svoj dobytok assekurovaný — všetky svoje peniaze obrátili na zakúpenie statku, usilovali sa kupovať vždy cennejšie kusy na plemeno a tým aj dochovávanie dobytku zveladili. Takto začínajú pokračovať už aj naši gazdovia. Musíme ale poznamenať, že dochovávanie dobytku len tak bude výnosné, jestli svoj statok proti nehodám budeme mať assekurovaný. Potrebné je teda vedieť, kde a pod jakými podmienkami môžeme assekurovať svoje zvieratá?

Cieľ assekurácie dobytku je, aby gazda dostal odškodné, keď mu kôň alebo kus lichvy vyhynie, alebo jestli lichvu následkom nejakej nehody treba dorezať.

Tým cieľom assekuráciu dvojako možno uzavrieť:

Jestli bývame v takej obci kde neni miestneho obecného družstva pre assekurovanie dobytku, v tom páde cieľom assekurovania obráťme sa ku správe Uhorskej vzájomnej spoločnosti pre assekurovanie dobytku (Magyar Kölcsonös Állatbiztosító Társaság igazgatósága, Budapest, IX., Üllői-út 9.), u ktorej aj ministerstvo orby assekurovuje svoje zvieratá.

Menovaná assekuračná spoločnosť assekuruje kone počnúc od jedného roka a lichvu počnúc od polroka. Majiteľ assekurovaného zvieratá dostane odškodné, jestli zviera pre bársjakú príčinu vyhynie. Teda jestli zviera vyhynie následkom nejakej choroby alebo nehody, alebo jestli lichvu pre bársjakú chorobu alebo nehodu treba dorezať, majiteľ assekurovaného statku dostane vynáhradu. Jestli niekto chce assekurovať svoj statok, dostatočné je, keď sa o to na obyčajnej dopisnici obráti ku horspomenutej spoločnosti, nech napíše, že aké kusy statku a v akej cene chce dať assekurovať. Nato spoločnosť vypočíta, že koľko treba platiť od assekurácie a patričnemu gazdovi podá bližšie vysvetlenie.

Jestli bývame v takej obci, kde je miestne obecné družstvo pre assekurovanie dobytku, tam miestnej správe oznámime, že svoje zvieratá, chceme dať poistiť. Správa na to preskúma zvieratá, ustáli ich assekuračnú cenu a povie, že koľko assekuračné hopoplatku budeme platiť. Družstvá pre poisťovanie dobytku obyčajne zaobe-

rajú sa len s assekurovaním lichvy, túto už počnúc od troch messiacov assekurujú, jestli ale členovia družstva to žiadajú, tak obecné družstvo pre assekurovanie zvierat aj to môže uzavrieť, aby aj kone, ba aj ošípané bolo možno assekurovať.

Obecné družstvá tiež vynahradia škodu svojim členom, jestli im assekurovaný kus statku vyhynie, alebo jestli assekurovaný kus pre nejakú chorobu alebo nehodu treba bolo dorezať; ba obecné družstvá zaplatia aj všetky trovy, ktoré gazda má s liečením svojho assekurovaného zvieratá. Člen družstva nemá trovy ani len jedného haliera, jestli mu niektoré zviera ochorie. A toto všetko robí za niekoľko halierov assekuračného poplatku.

Gazdovské obecnstvo veľmi dobre urobí, keď si takéto obecné družstvá pre assekurovanie zvierat pozakladá. Tam, kde ho ešte nemajú, nech tým cieľom sdružia sa 20—30 gazdovia. Keď sa títo dohodnú, že založia družstvo pre poisťovanie statku, nech to jednoducho na dopisnici oznámia stoličnému gazdovskému spolku alebo najbližšiemu zverolekárovi, títo sa potom vďačne postarajú, aby gazdovia potrebnú upravu a ku založeniu assekuračného družstva potrebné písma zdarma dostali. V ktorých obciach zorganizovaná je Katolícka Ludová Jednota, tam nech členovia jej nemeškajú radiť sa o utorení obecného družstva pre assekurovanie dobytku. Zveladenie malých hospodárov aj v tomto ohľade zväštným cieľom je Katolíckej Ludovej Jednoty.

Prievidzský slúžny za židovských krčmárov.

Po hnusnom lúpežníctve hlasov, aké liberálni rezníci prevádzali pri zvestnej voľbe prievidzskej, v citoch a právach ich hlboko urazení voličia usniesli sa na tom, že všetkých tých, ktorí pri voľbe nechceli znáť voličov a proti ich presvedčeniu nechceli stotožniť ich osobnosti — napozatým oni tiež nepoznajú.

Tak to urobili aj poriadni a v každom ohľade statoční obyvatelia obce *Jalovec*. Zaviazali sa kontraktom, že u tamojšieho krčmára ktorý slúcha na meno *Tiroler*, ani kvapky trúnku nebudú kupovať.

Spolky a početní jednotlivci darmo sa na-

máhali posiaľ ku blahu ľudu dosiahnuť podobný výsledok, ktorý vede jedine ku striezlivosti a hmotnému zveladeniu obyvateľstva.

Slúžnovský úrad prievadzský je ale inej mienky. Tomuto úradu sú po vôli a lubia sa len korheli a vôbec ľud bez seba povedomia a samostatnosti, taký ľud, ktorý dedinskému krčmárovi až po uši trčí vo vačku a ktorý on v čas potreby — na príklad pri voľbách — slobodne ako krdel baranov lifrovať môže slúžnemu, alebo liberálnemu kandidátovi rezníkovi. Takto lifrovali dedinski krčmári ľudskej hodnosti pozbavených voličov, pri posledných voľbách všestranne nepochválne známemu rezníckemu kandidátovi Lojzovi.

Šlachetné jednanie obyvateľov obce Jalovec zaiste neni po vôli rezníckemu dočasnému vyslancovi Lojzovi a tým menej spokojný je s tým prievadzský slúžny. Preto aj z pomsty disciplinárne pokračovanie nariadil proti predstavenstvu obce Jalovec, ponevác obyvatelia tej obce bojkottujú dedinského krčmára a nechcú aby ich pálenkou otrával a vyžieral židák.

Pokračovanie prievadzského slúžneho je ozaj priklincovania hodné počínanie.

Potom ešte čudujeme sa, keď v cudzozemsku píšú a hovoria o nás, že u nás v Uhorsku nielo kultúry, že pospolií ľud stone utlačený. Či tomu nenie tak? Veď tu vrchnosti a iné kormumpované kruhy na úkor ľudu podporujú len židov.

Kresťania kupujte len u kresťanov!

POLITICKE CHYRY.

Vyzvanie.

Splnomocnenia, totižto mandáty stoličných výborníkov ztratily už platnosť vo viacerých stoličiach a nové voľby do stoličných výborov prevedené budú v najbližších týždňoch.

Netreba upozorňovať na to, ak veľkej významnosti je účinkovanie stoličných výborov a v ak veľkej miere vplýva ono na celý život v

obciach, stoličiach ba i na všetky pohyby politické.

Veľmi prosíme preto politických prívržencov našich, aby dobrý pozor dávali a v každej obci zavčasú zostavili menoslov ľudovej strane verných osobností a každým dovoleným spôsobom na tom pracovali, aby ľudovej strane oddaní voličia, dľa tohoto menoslova verne hlasovali do posledného chlapa.

Budapešť, dňa 15. októbra 1910.

*Ústredná kancelária
kresťanskej ľudovej strany.*

Pripis na Pápeža.

Hlavný mešťanosta mesta Rimu, žid a hlavný majster slobodných murárov menom *Nathan*, y jeho reči, ktorú povedal 20. septembra z príležitosti výročitej slávnosti zaujatia Rímu kroz vojsko talianske, nestydate napadol svätého otca pápeža Piusa X. Proti týmto nápadom protestovali už katolíci takmer celého sveta.

Najnovšie i duchovenstvo dekanátskeho okresu trnavského v zasadnutí svojom 24. okt. v Zavaré vydržavanom s veľkým oduševnením uzavrelo jednohlasne, že požiada tak osvietený sbor biskupský, ako i X. valné shromaždenie katolíckej, aby v mene veriácich katolíkov Uhorska vyslovili svoju ľutosť nad tým, že hlavný majster slobodného murárstva tak neslýchane hnusným spôsobom opovážil sa obraziť viditeľnú hlavu katolíckej cirkvi, slávne panujúceho Pápeža Piusa X.

Zo snemovne.

Snemovňa krajinských vyslancov po dlhšom odpočinku vo stredu 26. septembra vydržievala zas jedno zasadnutie. V tomto zasadnutí finančný minister predostrel štátny rozpočet na rok 1911. a s tým aj denný poriadok tohto zasadnutia celkom bol vyčerpaný. Väčšina národnej práce, nemôže naist' žiadnej vážnej práce a preto zas na neistý čas odročili zasadnutia snemu. Sú to ozaj pekné poriadky, keď tá obrovská väčšina žiadnej práce nemá. Hovorí sa ostatne, že sa Khuenová vláda kláti. Jestli ozaj padne a prídu nové voľby, drevo môžu isť rúbať mnohí z tých liberálnych rezníkov.

V snemovom zasadnutí, vo stredu 26. októbra vydržiavanom uh. finančný minister. na rok 1911. predostrel rozpočet, ktorého súvaha je nasledovná:

Riadne výdavky	1492,204.078	korún
Mimoriadne výdavky:		
a) priechodné výdavky	41,525.244	«
b) investície	138,727.981	«
Súhrnom:	1672,457.302	korún
Riadne príjmy	1537.169.933	korún
Mimoriadne príjmy	135,337.196	»
Súhrnom:	1672,507.129	korún
Súhrnné príjmy	1672,507.129	korún
Súhrnné výdavky	1672,457.302	«
Zvyšok:	49.827	korún

Riadne výdavky na rok 1911. präliminované sú na 1492,204.078 korún, na rok 1909. präliminované boli 1343,765.342 korún, teda vzrástly o 148,438.736 korún.

Mimoriadne výdavky (priechodné výdavky a investície) na rok 1911. präliminované sú súhrnom na 180,253.224 korún, na rok 1909. präliminované boli na 211,964.565 korún, teda klesly o 31,711.341 korún.

Riadne príjmy na rok 1911, präliminované sú na 1537,160.933 korún, na rok 1909. präliminované boli na 1393,785.695 korún, vzrástly teda o 143.384.238 korún.

Mimoriadne príjmy na rok 1911. präliminované sú na 135,337.196 korún, na rok 1909. präliminované boli na 161,992.281 korún, klesly teda o 26,652.085 korún.

BESEDNICA.

Mlieko a povera.

Lud náš skoro všetko spojuje s poverou. Tak aj mlieko.

Mlieko bolo od najstarších časov článkom všetkej výživy, lebo tvorilo prvú potravu človeka a ešte aj dnes je tou potravou, ktorá obsahuje v sebe všetky živné látky.

Obyvatelia Asie považovali oblaky za kravy, ktoré mliekom svojim — úrodným dážďom — smádnú zem ovlažujú a rastliny živia.

«Mliečna cesta», ktorú dľa starobylych kníh, kravským chodníkom nazývali. značí tú cestu na nebi, ktorou oblačné kravy, duše zomrelých odprovádzaly a keď Indián zomieral, vtady na znak toho, že sa chystá na

túto cestu, chytil sa chvosta jednej kravy. Privlastňujúc krave túto dvojnásobnú významnosť, jako prostredničke zemského a nebeského blahobytu, bolo treba, aby bola pred Indiánom svätá. Nasledujúce poverčivé príslovie zčiasťky ešte i dnes nachodíme medzi ludom.

«Keď zomre gazdina, treba to dať na vedomie kravam, lebo ináč zmenia sa a onedlho budú aj ju nasledovať.» — Význam toho je ten, že po smrti doterajšej opatrovkyne nemáme zanedbať kravy.

«Krava dá viac mlieka po kosáku nežli po kose.» Toto príslovie malo by znamenať to, že železo väčšmi účinkuje na záživnosť krmu, znamená ono ale to, že ten, kto kosákom žne, môže aj tie miesta vyhľadať, kam s kosou nemožno pristúpiť, ale kde obyčajne lepšia tráva rastie a že pri menšom sbieraní možno škodlivé rastliny odstrániť alebo vybrať; kdežto kosa bere všetko rad-rom.

«Tela od prvôstky treba prichovať, lebo jestli upečieme jeho pečenu, nebude z kravy dobrá dojka.» — Vysvetlenie tohoto spočíva v tom, že pri odlúčení majú na mlieko vplyv materinskej cesty. Preto je potrebné prvé tela prichovať a čím dlhšie pod kravou nechať, aby sa tak jej dojná spôsobilosť vyvinula a nie ho židom predať.

«Pri mútení neslobodno do maselnice hľadať, ináč nedostaneme maslo.» — Predtým, kým ešte ku utvoreniu sa masla nemerali teplomerom potrebnú úmernosť tepla, často sa prihodilo, že úmernosť tepla bola malá a že následkom toho museli dlho mútiť. Keď vtedy netrepežlivý mútec pozrel do maselnice, aby sa presvedčil, či sa už maslí mlieko a videl, že neni ešte ani chýru po ňom, snadno zunoval a prestal mútiť. K vyhnutiu tohoto radí príslovie, aby mutec na iné myslel.

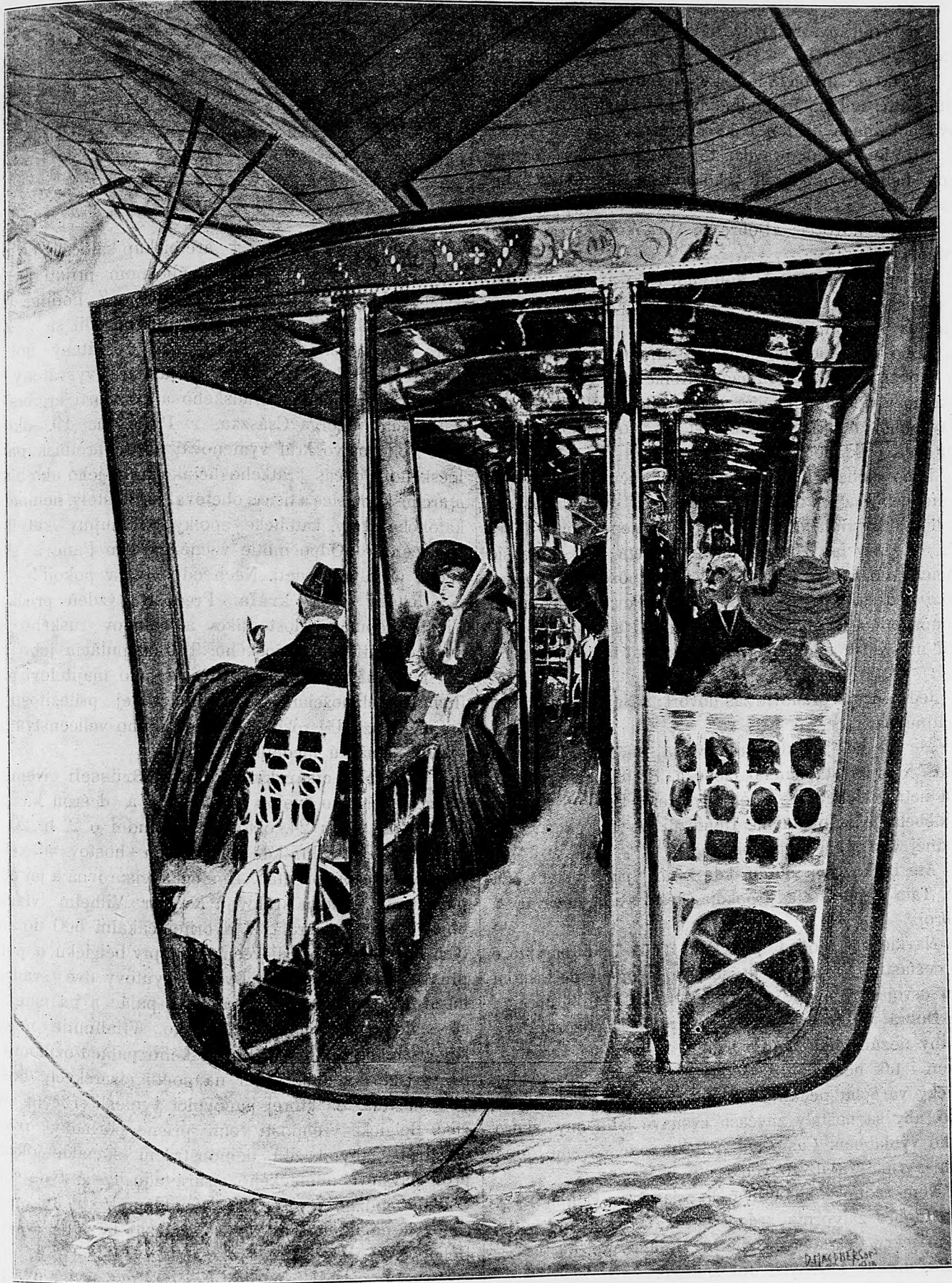
«Dobru kravu treba cez sadlo dojiť.» To jest: máme jej dať dobrého a veľa krmu. Na takého mliečiara, ktorý ho mieša s vodou, hovoria, že dojí drevenú (alebo železnú) kravu, to jest studňu.

«Pot majerničky činí syr tučným.» To tolko znamená, že z chudého mlieka možno len tak syr shotovíť jestli čerstvú hmotu opatrne a silne rozmiesime a smiesime.

«Keď nemôžu v lete mlieko zmútiť, hovoria, že majú porobené a že treba na čisto vymytú maselnicu pol dňa hore-dolu na káre vozíť.» Pojem tohoto je nasledujúci: Keď v lete maselnicu nevyčistíme, jako sa náleží, povstanú v nej také kvasivé látky, ktoré prekadzia utvorenie sa masla. Keď ale potom maselnicu tak dôkladne vyčistíme, že ju môžeme bárs komu na ulici ukázať a pri tom ju za dlhší čas sušíme, vtedy prestane všetka povera.

Klebeta.

Klebeta má starý počiatok. Len práve vtedy nejstvovala, keď ešte nebolo plotov a naša pramatka Eva nemala susedky. Ináč vtedy nebývaly ešte ani jarmoky. Lebo jako porekadlo hovorí: «nemohly spolu sedieť dve ženy a dve husy».

Pod vzducholôdou visiaca cestovná sieň.

Medzitým aj klebeta má rodičov. Jej otec je pomlúva, matka všetečnosť, starí rodičia sú závisť, zvedavosť a túžba po vrave, lebo: daktorý človek preto klebeti, lebo rád pomlúva zo závisťi. Alebo sa i tak

stane, že ponevác nemá doma pre lenivosť čo hrýzť, hryzie statočnosť druhých. Mnohí len preto klebetia, bo keby nemohli sebe sverenú tajnosť vyrozprávať, naskutku by im rebrá vystavila.

Príslovie hovorí: «Hovoríť je striebro, mlčať ale zlato».

Však ale mnohý mužský a mnohá ženská nechcú zlato; ani na to nedbá daktorý smrteľník, keď ho hlava bolí, nech ho len boky nebolia.

No ale to neni pravda, že každá ženská je klebetná. Lebo veru od tejto choroby sú ani mužskí nie slobodní.

Taliáni hovoria: «Dobre že kura kotkodáka, aspoň najdeme vajco!»

Je aj v klebete čosi dobrého, lebo aj my prideme na príčinu týmto nerestám: na ostré jazýčky a chránime sa volakomu na jazyk sa dostať.

Lebo veru klebeta spôsobí mnoho neprijemnosti jak v obci, tak aj v rodinách. Koľkokrát rozdvojí len nedávno v dobrom pomere žijúce obce. Koľkokrát hodí žeravý uheľ na rodinné ohnište... to zkusujeme v smutných príkladoch.

Lebo klebeta z jedného blázna učiní sto. Nenadarmo hovoria, že dobrá povest chodí o barľách, zlá ale lieta na krídlach. Klebetný človek nepotrebuje dobrý chýr, on vždy len zlý vyhľadáva. Klebeta aj z najlepšie žijúcich ľudí pretvorí zlých. Klebeta pôsobí nedôveru medzi podriadeným a predstaveným. Povádi gazdu so sluhom, odoberie dievčine dobré meno a môže jej pokaziť najkrajšiu budúcnosť. Zná rozorvať najlepších priateľov.

Jedno-druhé príslovie zas hovorí: «Najsladšiu hrušku napadnú osy».

Ale darmo je, klebeta predsa spôsobí boľasť a trpkosť v srdci statočného človeka. Preto nech rodinný kruh netrpí klebetu čo spoluobyvateľa. I to je pravda, že klebeta je jako mucha. Uhniedzí sa u panstva, u strednej vrstvy aj u chudobného.

Ale beda tomu domu, kde ženin jazyk siaha za plot. Tam nebude nikdy pokoja, lež zvada, nesvár a rozbroj.

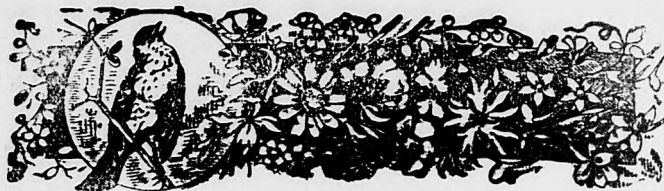
Na klebety možno privyknuť, jako na bárskto.é iné nešťastie. Viacerí si ju už vo svojom detinskom veku osvoja.

Dobrá matka a vôbec dobrí rodičia pozorujú na to, aby nezanechali defom svojim klebetu čo dedictvo. Defom i tak neni dobre všetko znať, počuť, do každej omáčky varechu pchať. Deti nech nečhajú na každé slovo, aby sa nestaly zavčasu zvedavé lebo ony skoro všetko vyblabocú. Často ani netušime, že čo sme pred detmi vyriekli a už to vedia iní.

Neni radno s klebetným do priateľstva vstúpiť. Pred týmto dobre zatvorme srdce naše. Už nejedna slza, možno i krv tiekla pre klebetu. Mnoho manželství sa rozišlo, mnoho krásnych dní zmizlo!

Usilujme sa teda klebetu vypleniť z domov svojich jako jedovatú burinu zo zeme.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

CHYRNÍK.

Dr. Julius Városov † arcibiskup kaločský po dlhej trápnej nemoci a príkladne nábožnom prijatí svätých sviatostí v piatok 28. októbra večer o 7. hodine usnul sladko v Pánu. Zomrelý arcipastier narodil sa v Zombore 13. augusta 1846. Za kňaza vysvätený bol 26. júla 1870. Roku 1902. dňa 19. januára vysvätený bol za biskupa stolnobelohradského a po smrti arcibiskupa kaločského Georga Császka, r. 1905. dňa 19. októbra jeho veličenstvo kráľ vymenoval ho za arcibiskupa kaločského. Po čas krátkeho účinkovania jeho ako biskup a arcibiskup tisíce a tisíce obetoval na kostoly, nemocnice, katolícke školy, katolícke spolky a záujmy katolícko-spoločenské. Odpočinutie večné daj mu Pane a svetlo večné nech mu svieti. Nech odpočívá v pokoji!

Ruský pluk kráľa. Predošlý týždeň prišla do Viedne deputácia dôstojníkov a chlapov ruského gardového pluku kexholmského. Táto deputácia jeho veličenstvu kráľovi Francovi Jozefovi jako majiteľovi pluku tlumočila blahoželanie regimentu z tej príležitosti, že regiment už 200 rokov jestvuje a jeho veličenstvu odovzdala pamätnú medaillu.

Nemecká cisárska rodina v Brüsseli. Nemecký cisár Vilhelm so svojou manželkou a dcérou kňaznou Viktoriou Lujzou 24. októbra popoludní o 2. h. 20 m. prišiel do Brüsselu, kde cisárskych hosťov s veľkou oduševnenosťou privítali. Nemecká cisárovná a jej dcéra pobozkaly belgickú kráľovnú a cisár Vilhelm viackrát objal belgického kráľa. V dvornej čakálni 500 do bielych šiat oblečených dievčeniec najprv belgickú a potom pruskú hymnu spievalo. Dvorné hyntovy dve švadrony husárov sprevádzaly po kráľovský palác a na celej ceste stálo v hustých radoch vojsko. Vtiahnutie nemeckej cisárskej rodiny do kráľovského palácu oznamovalo 51 výstrelov z diel. Večer na počtu cisárskych hosťov bola hostina, na ktorej panovníci vyniesli srdečné zdravice. Belgické vrchnosti veľmi prísne poriadky uviedly do života, aby každú demonstráciu socialdemokratov proti návšteve nemeckého cisára udusily. A týmto poriadkom možno pripísať, že socialdemokrati ani nevyrukovali na ulicu. Nemecký cisár za tri dni ostal v Belgicku.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie najnovšie daroval: na katolícku školu v obci Olyso a Zseliz 200 – 200 korún, na katolícky spolok opustených dietok 100 korún a kongregáciem tunajších škôl dievčenských 40 korún. Z nariadenia osvieteného pána biskupa 16. októbra po celom biskupstve k podpore katolíckej tlače vydržíavaná

bola tlačová nedeľa. Z tejto príležitosti v košických kostoloch sossbieralo sa 350 korún milodarov. — Minulý týždeň otvorili v Košiciach výstavu obrazov 137 uhorských maliarov, z ktorých už aj viacej odpredali. — Na katolíckom gymnáziume košických praemonštratských kňazov od viacej rokov jestvuje spolok ku podporovaniu chudobných žiakov. Spolok tento účinkuje pod menom kráľovny Alžbety a 16. októbra vydržoval utvorené shromaždenie v ktorom vyvolili ich úradníkov. — Minulý týždeň zaklúčili v Košiciach výstavu ovocnú a na zeleniny. Výstava bola veľmi pekná, obecnosť ale slabo zaujímalo sa za ňu. — V tunajšej školskej stolici panuje veľká nespokojnosť pre nesprávne pokračovanie školského dozoru, ktorý pri zaplnení 11. stánic nebral do ohľadu ani jedného kandidáta z Košíc, ačpráve mesto svojim časom na tom usnieslo sa s ministrom kultu, že pri zaplnení učiteľských stánic prednosť budú mať košickí učitelia. Mešťanosť košický z tej príčiny zažakoval za predsedníctvo tejto školskej stolice. — Spolok sanatória pod ochranou arcikniežata Jozefa 23. októbra vydržoval svoje ročné shromaždenie, na ktorom prítomní boli: osvietení pán biskup dr. August Fischer-Colbrie, Eugen Bercelly predseda kráľ. súdu a početní poprední úradníci a členovia košickej inteligencie. — Ladislav Szécsi kaplán obce Léh, poslaný je do obce Forró-Enes. — Velební otcovia jezuiti Štefan Varga a Štefan Faludy, v meste Gönc vydržovali sv. missie, na ktorých súčasťníci sa veriaci nielen z miesta, lež vo veľkom počte i z celého okolia a pristúpili spolu i k sv. sviatostiam. — Jozef Makovics farár obce Roho kroz ministra orby vymenovaný je za hospodárskeho zpravodajca okresu Mezölaborca.

Siamský kráľ zomrel. Z Bangkoku sdeľujú, že siamský kráľ Čulalongkorn v 55. roku svojho života zomrel. Kráľ Čulalongkorn v trinástom roku svojho života vstúpil na trón a panoval za 42 rokov. Stále na tom pracoval, aby v svojej krajine rozšíril európsku kultúru a pre toto viackrát cestoval po Europe. Pred niekoľkými rokmi bol aj v Budapešti.

Chýry zo Šáriša. Prešov. V tunajších rim. kat. kostoloch 16. októbra z nariadenia pána biskupa vydržovaná bola tlačová nedeľa, z ktorej príležitosti vo farskom kostole o významnosti katolíckej tlače držal kázeň katecheta Franc Paskovics a v tomto ako aj vo františkánskom kostole nasbieralo sa milodarov do 200 korún. — V katolíckom kruhu Rákócziho uzavreli, že napozatým aj panie budú prijímať za členov kruhu. Ročný poplatok pre panie ako členov kruhu obnáša 10 korún. — Grécko-katolícky osvietení pán biskup dr. Ján Vályi tých bohoslovcov, ktorí zakončili štúdiá, vysväti 15. novembra. — Grécko-katolícke obecnosť 15. októbra slávnostne odbavovalo pobožnosť poklony pre velebnej sviatosti oltárnej, z ktorej príležitosti slávnostnú reč držal Štefan Szeman katecheta katolíckeho gymnázia. — Moric Hoffmann direktor tunajšej financie odobral sa na odpočinok a jeho veličenstvo kráľ na uznanie zásluh vynačil ho radom železnej ko-

runy III. triedy. — Dr. Julius Holenia hlavný lekár mestský vyvolený je za lekára aj ku železnici košicko-oderbergskej.

Chýry zo Spiša. V Durande bude odterajšia poštové jednatelstvo. — V chotáre obce Lassúpatak dňa 18. októbra našli mrtvolu Jozefa Kovitsa. Ešte není známo, čo sa s ním stalo. — V Mahalovecch istá Anna Buri zadusila svoje novonarodené dieťa. Bestiálnu matku už zatkli. Čože bude z nás, keď tak klesajú dobré mravy? — V Lešnici, kde už od mnohých rokov nebolo učiteľa, vyvolili teraz za učiteľa Michala Alföldiho. — Vyvolený haligovský učiteľ už zažakoval. — Ríchvaldská obyvateľka Katarina Mikolajesik dňa 4. októbra, keď ju k doktorovi viezli, medzi Toporcom a Ríchvaldom na voze zomrela. Oplakávajú ju doma tri malé ubohé siroty; otca majú v Amerike.

New-York ako školské mesto. V tomto veľkom americkom meste chodí 700 tisíc dietok do školy. Učí ich 28 tisíc učiteľov a učiteľiek v 590 školách. Mesto dáva ročne asi 60 millionov korún k udržiavaniu škôl.

Na čo sa obrátia kňazské peniaze? Michal Gregorits bývalý katolícky farár obce Fajsz, ktorý nedávno zomrel, nechal na všeliaké dobročinné ciele 15.800 korún. Už aj za svojho života mnoho obetoval: na kostol svojej farnosti dal 30.000 korún, na školu 2000 korún a na Učiteľský Dom v Kaločí 7000 korún; i jeho meošie milodary obnášajú niekoľko tisíc korún.

Nešťastie furmaňov. Z Vydrnej (stolica trenčianska) píšú, že dvaja gazdovia z obce Mestečko Georg Tvrdoň a Ondrej Mikáč 21. októbra z Vydrnej viezli drevo na voze. Ponevác už bola tma, podišli mimo cesty, voz sa prevrhol do hlbokého potoka a obidvaja chlapi dostali sa pod voz. Ondrej Mikáč sa horkotážko vyslobodil zpod voza a keď videl, že on sám kamarátovi pomôcť nemôže, bárs aj sám bol veľmi ranený, bežal do dediny pre pomoc, ale keď pomoc prišla, vtedy Georg Tvrdoň už bol mrtvý. Oplakáva ho vdova a jedna malá sirota.

Odmnení sluhovia. Minister orby štyrom sluhom v stolici zvolenskej a síce Jánovi Vibusovi v obci Szelcse Georgovi Velkému v Pliešovcach, Georgovi Oravčíkovi v Brezne a Ondrejovi Mozola v Sáci za ich dlhú, usilovnú, spoľahlivú a vernú službu u jedného gazdu udelil po 50 korún odmeny a všetkým štyrom poslal aj pripis uznania.

HOSPODÁRSTVO.

O lúkach

Aby mal hospodár pekný a zdravý dobytok — čo sa najlepšie odpláca — musí mať dostatočnej kŕme. Najlacnejšiu a najprírodzenejšiu kŕmu dávajú lúky. Ale lúka len vtedy dá ozajsný chosen, keď ju hospodár opatruje a dozerá, aby sa nerozmnožily na nej škodlivé zeleniny a trávy. Takéto musí kántrif a dobré siať.

Nenie to tak, ako väčšina malých hospodárov myslí, že lúka nepožaduje žiadnu opateru. Ba ovšem, keď ju zanedbá, on má škodu. Na takej veru nenie božského požehnanie.

Mnoho razy nie pre nedbanlivosť hospodára je lúka planá, ale pre prirodzené príčiny. Na príklad veľmi dôležitá vec je, akú polohu má lúka. Taká lúka, na ktorej len koľko-toľko sena sa urodí, alebo ktorá je suchá, nenie súca na kosenie, takú treba na oráčinu obrátiť, lebo lúka požaduje čím viac vody. Ale aj to je planá lúka, na ktorej voda stojí, alebo z ktorej nemožno spustiť vodu. Na takejto rodí sa kyslatá tráva od ktorej statok neraz ochorie. Dobrá je taká lúka, na ktorú možno vody napustiť alebo ktorú voda zaplaví, lebo na takejto ostane hlien, ktorý sfa trus, popravuje lúku. Najlepšia je tá lúka, ktorá pri potoku leží, tak že možno na ňu vody napustiť.

Hľadme teraz, s čím popravíme planú lúku a ako máme opatrovať lúky?

Mokrota zeme na vrchnatých krajoch usiluje sa na dol a táto ustavičná mokrosť hubí lúku. Zdržíme ju v ceste, keď vykopeme dost hlboké jarky. S tymito zachytíme jak vnútornú vodu, tak aj sňahovú a dažďnicu a zvedeme ju s úzkymi kanálami do potoka s čím nebude viac lúka naša primokrá. Vodu z lúky najdokonalejšie spustíme s podzemnými rúrami. Polievať aj tak môžeme, že vykopeme koncom lúky jarčok a z toho bočnými jarčkami zaplavíme vodou celú lúku. Že kedy treba vody na lúku napustiť, to ukáže počasie, na každý pád na jar, na jaseň a po každom kosení. Skrže polievanie ubudne počet škodlivej chrobače a myši. Čistiť musíme lúky od škodlivej buriny, od bodlače, od pichlavých kríkov, od krčincov a od mravenísk, lebo keď to zanedbáme, kopce zarastú, tak že ich kopať musíme. Škodí lúkam mach, tento s hrablami alebo s bránami odstránime. Málo ktorý hospodár vie, že lúka aj hnoj žiada. Veru žiada, práve tak ako aj roľa. Čím v lepšej sile držíme lúku, tým väčší choson donese. Múdre robí ten hospodár, ktorý vyseje lúku svoju dobrým trávovým semenom.

Kto opatruje lúky, bohato kosí.

Udržanie mlieka skrze zamrznutie.

Je tomu 10—12 rokov, čo istý francúzsky chemik próby robil, či by sa nedalo mlieko udržať, keby ho nechal zamrznúť, lebo ono neraz pokazi sa pri dovážaní od trasenia a ločkania. Mnohí pochybovali o tom, že by sa podarilo próby spomenutého učenca Dnes ale je už známa vec, že mlieko, keď ho na ľad obrátia,

hoc ak ďaleko možno odvázať. Neni to žiaden kunšt. Friško vydojené mlieko nechajú zamrznúť a uložia ho do nádob, ktoré ľazko prijímajú teplo a držia ho na studenom mieste alebo zašlú kdekolvek chcú. Ztopiac ho, také je, ako po dojení bolo, súce na sbieranie smotanky a na mútenie. Cez leto k meraveniu mlieka upotrebia stroj, v zime však príroda obráti ho v ľad. Zamrznuté mlieko 3—4 týždne môže stáť bez škody.

Gazda.

DOPISY.

Zo Spiša.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Krestane».

Dňa 12. októbra držal náš stoličný výbor svoje riadne jasenné zasadnutie. Vyniká s tým, že zo 320 výborníkov len 40 bolo prítomných, takrečeno sami úradníci. Predmetov bolo 120, s ktorými sa za dve hodiny skončilo.

Stolica ustanovila, že poprosí ministerstvo orby, aby hornoviedeckú pomocnú akciu aj na našu stolicu rozprestrela, ako aj to, aby liptovsko-mikuláškove gazdovské dozorstvo do Levoče bolo preložené. Stoličným cestovným palírom, ktorí doteraz na byt nič nedostali, ustálaje sa na ten cieľ ročite 50 korún asice od prvého januára budúceho roku.

Voľba stoličných výborníkov prevedie sa po celej stolici 10. novembra. Voľme si všade neodvislých, s ľudom citiacích a kresťansky smýšľajúcich mužov. Z úradníkov nemáme nič, tí všetci na vyšší rozkaz hlasujú.

Vyviňme aj pri tejto voľbe krásnu zástavu kresťanskej ľudovej strany! Kto sa otvorene k nej priznáva tomu dajme svoj hlas! Hor' sa teda ľudáci ľubovenského, levočského a novovesského okresu! Nech vidí svet, že sme nie zbabelci lež chlapi, súci a hotoví do boja za kresťanské zásady, za všetky doterajšie práva ako aj za oprávnené a možné žiadosti ľudu!

S kresťanským pozdravom

Bývalý stoličný výborník.

Kto žiada požičku?

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapešť, V., Géza-u. 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomozeno stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ľahčenie. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. Požičky sa dávajú do polovice hodnoty majetku. Keď dlžník poriadne platiť, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskeďy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. Pri parcellovaní na pomoci je v každom ohľade. Ústav na jednoduchý list bár komu ochotne odpoveda.

Z Bojny.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Pekne prosím, ráčte uverejniť týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Kreštan»-e.

Už sa nám klobučkujú liberáli, bo bude voľba. My sme ale nezabudli na to, jako oni kopali do zadku a dolu schodami sácali ľudákov, keď títo 3. mája vo Veľkých Topolesanoch dost skromne protimluvili Szulyovszkymu, keď programnú reč držal. Nadovšetko jeden notár dal nám svoj jed a zlosť cítiť, reval na nás a do chrbáta nás búchal. Sekol som vtedy zubami a myslel som, však príde čas voľby, však vy aj krotší budete. Ach drahí priatelib ľudácki, držme spolu, hlasujme len na priateľa kresťanských zásad ľudových!

S Bohom

J.

* * *

Z Povázia.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Ráčte prosím tieto riadky uverejniť v našom «Krešfane».

Smutno je to u nás, tej živej vrtkosti Nitrianského Udolia, o ktorej tak veľa čítame v «Krešfane», by sa zišlo u nás, Stoličné voľby budú. Kedyže sa začneme hýbať? Či naozaj ta budeme skákať, kam nás liberálni rezníci sáču? Francúzsko, Portugalsko neni sú strašným príkladom pre nás, aby sme čím skorej zo sna povstali? Pridržiame sa našich duchovných otcov verne a krčovite, vtedy aj oni budú mať viac chuti na čele stáť všetkých značnejších pohybov. Hor' sa do boja, liberáli nesmejú mať pokoja.

S úplnou úctou

Kolajkár.

Rozmary a Žarty.

Zo školy. Učiteľ: Deti milé, kto by mi vedel povedať, čo všetko máme z husy?

Katrina: Husiace škvarky.

Učiteľ: Dobre. Ešte čo?

Katrina: Šmalec.

Učiteľ: A ešte čo?

Katrina: Mäso.

Učiteľ: A ďalej?

Deti mlčia.

Učiteľ: No Katrina, čože máte v posteli?

Katrina: Ploštice, pán učiteľ.

Musí hodne vody dávať. Gazdinka Chmelkova, ktorá práve 30 korún pokuty položil musí za to, že falšovala mlieko, ku svojmu mužovi:

— Jano, tolko peňazi položil, to je hrúza! No, to ale dlho musíme dávať do mlieka vody, kým si týchto 30 korún vynahradíme!

*

Všetko jedno. Žena chorého v obchode:

— Na radu lekára musím pre mojho chorého muža jeden teplomer kúpiť.

— Dľa Reamura alebo Celsiusa?

— Ach to mi je všetko jedno; len mi dajte taký, ktorý mu čo najrýchlejšie pomôže!

*

Nezná rozdielu. Chrastavec opil sa v páleničarni a tackajúc sa z boka na bok, počne taktó mudrovať:

— A čože sú tí boháči, ľala ti ich, čože tí môžu ešte viac vykonať ako ja? Či snáď môžu viac vypiť ako ja, ktorý som chudobný?

Jestli hľadáte spoľahlivý a dobrý prameň k bojednaniu potrebných článkov a darov každého druhu, žiadajte si na poštovej dopisničke bohato ilustrovaný, hlavný cenník s viacej ako 3000 vyobrazeniami cis. a kráľ. dvornej firmy Hanns Konrad, vývozný dom Brůx číslo 3265. (Čechy) ktorý na každého posielá sa zdarma a franko. Tenže obsahuje najväčší výber hodín každého druhu, zlatý a strieborný tovar, hudobné nástroje, predmety z ocele, kože, načiniá k fajčeniu, ručný tovar, články domácnosti a toaletné, zbraň, atď. za najlacnejšie fabričné ceny a objednávky u tejto firmy, ktorá vynáčená je cis. a kráľ. orlom, zlatými a striebornými medaillami najvrelej sú k odporúčaniu.

U lékarnika V. Eugena Feller dorábané pôvodné lieky potrebujú skoro v každom dome po celom svete. Objednanie týchto pôvodných liekov v obrovských rozmeroch. zmožňuje tak lacné ceny, že na príklad 1 tucet pôvodného balzamu stojí 1 korunu. Za 5 korún dostať 2 tucety franko, keď objednanie pošle sa punktove na adresu lékarnika V. Eugena Feller, Štubica, Kostolná ulica č. 18. (Záhreb. stol.)

Odkazy redakcie.

Dopisovateľ Nitriansko. List sa trochu opozdil. Predsa však uverejnili sme najpotrebnejšie.

J. K. Sz. Neráčte sa hnevať! Budúce už všetko poriadne príde.

X. Y. P. U vás nič nového?

Kreštania kupujte len u kreštanov!

Predošlé zdravie obsiahne! Slabosť a bolasti pomínú, oči, svaly a nervy sa posilnia, prechladnutia sa tiež netreba báť a nastáva čoskoro úplné zdravenie pri upotrebovaní opravdového Elsa-Fluidu. Tucet na príšku franko 5 korún. V. Eugen Feller lékarník, Štubica, Kostolná-ulica č. 18. (Záhrebská-stol.)

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 30. októbra.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tisská, nová	kor.	20.70—21.55
» stolnobelohradská, nová...	«	20.55—21.40
» peštianska, nová	«	20.65—21.45
« banátska, nová...	«	20.65—21.40
Raž prvotriedna	»	15.60—15.70
« druhotriedna	«	14.40—14.55
Jačmeň nový, prvotriedny	«	14.00—14.40
Ovos prvotriedny	«	16.60—17.00
« druhotriedny	«	16.20—16.60
Kukurica	«	13.00—13.20

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	17.60	17.00	16.50	16.00	15.50	15.00	14.40
č.		7	7½	8			
K.		13.40	11.00	7.00			

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Otruby drobné	kor.	7.30—7.50
« hrubé	«	8.10—8.20
Fazula veľká biela	«	22.00—23.00
azula strakavá	«	25.00—26.00

Šošovica čistá	kor.	23.00—27.00
Hrach nelúpaný, čistý	«	26.00—28.00
« lúpaný	«	46.00—54.00
Mak	«	66.00—70.00
Rasca (kmín)	«	78.00—80.00
Konopné sáme	«	20.00—21.00
Zemiaky (hornouhorské) biele	«	4.40—4.60
« « ružové	«	4.80—5.00
« « žlté	«	7.80—8.00
Datelinové sáme, červená datelina	kor.	140.00—145.00
« « lucerna	«	146.00—176.00

Všetko po 10 kilogrammoch.

Mäsité články:

Sviňská masť budapešianska	kor.	168.00—169.00
« « vidiecka	«	—
Slanina mestská 4-kusová	«	145.00—146.00
« « 3-kusová	«	146.00—147.00

Za 100 kilogrammoch.

Koloniálny tovar:

Cukor v klobúkoch	kor.	89.50—90.00
« kockový	«	91.50—92.00
Spiritus denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill	«	47.00—48.00
Spiritus raffinovaný, odanený vo veľkom	«	178.00—179.00
Petrolej fumánsky, kríšťalový	«	35.00—35.00

A vonatok indultása Budapest ny. p.-udvarról.

Érvényes 1910. október 1-től.

A vonatok érkezése Budapest ny. p.-udvarra.

Délrelejt				Délután				Délrelejt				Délután			
vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme
hová				hová				honnan				honnan			
148	5 15	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	714	12 05	sz. v.	Szeged, Szolnok	145	5 05	sz. v.	Dunakeszi-Alag	157	12 05	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
122	5 35	«	Ersekújvár, Ipolyság	4106	12 10	«	Esztergom	723	5 25	«	Cegléd	133	1 20	«	Nagyvaros
718	5 50	«	Szeged, Szolnok	1402	12 20	gy. v.	Zsolna, Berlin	725	5 35	«	Cegléd	703	1 25	gy. v.	Bukarest, Bázias
152	6 00	«	Göd	128	12 25	sz. v.	Nagyvaros	4101	5 50	«	Esztergom	103	1 40	«	Páris, Wien
4102	6 10	«	Esztergom	114	12 45	«	Wien	139a	5 55	«	Nagyvaros	503	1 50	«	(Kolozsvár, Tóvis,
150	6 20	«	Rákospalota-Ujpest	160	12 55	«	Rákospalota-Ujpest	725a	6 00	«	Cegléd	159	1 55	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
6502	6 35	«	Lajosmizse, Kecskem.	162	1 30	«	Dunakeszi-Alag	147	6 05	«	Rákospalota-Ujpest	4107	2 05	«	Esztergom
102	6 50	k. ost. ex. v.	(Wien, Páris, Ostende, London)	4114	1 50	«	Piliscsaba	6505	6 10	«	Lajosmizse	161	2 40	«	Dunakeszi-Alag
512	7 00	gy. v.	(Nagyvárad, Arad, Brassó, Nagyszeben, Körösmező)	504	2 00	gy. v.	(Szatmár-Németi, Kolozsvár, Brassó)	721	6 20	«	Szolnok, Cegléd	163	3 00	«	Rákospalota-Ujpest
1404	7 05	«	Zsolna, Berlin	126	2 10	sz. v.	Párkány-Nána	901b	6 25	k. o. e.	Konstantinápoly, Belgrád	6507	3 20	«	Kecskem., Lajosmizse
104	7 55	«	Nagyszombat, Wien	164	2 15	«	Rákospalota-Ujpest	701b	6 30	«	Konstantinápoly, Bukarest	713	4 05	«	Temesvár J., Szeged
154	8 05	sz. v.	Dunakeszi-Alag	4108	2 20	«	Esztergom	189	6 35	sz. v.	Nagyvaros	127	4 10	«	Nagyvaros
708	8 15	gy. v.	Orsova, Bázias	108	2 30	gy. v.	Wien, Páris	1407	6 40	«	Berlin, Zsolna	4109	5 00	«	Esztergom
712	8 30	sz. v.	(Temesvár, Karánseb., Bázias)	120	2 35	sz. v.	Galánta	217	7 15	lvssz	Párkány-Nána	215	5 30	lvssz	Ersekújvár
4104	9 05	«	Esztergom	704	2 40	gy. v.	Bukarest, Bázias	709	7 20	sz. v.	Bukarest, Bázias	165	5 38	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
118	9 20	«	Wien, Berlin	722	2 45	sz. v.	Cegléd	501	7 30	gy. v.	(Bukarest, Kolozsvár, Máramarossziget)	115	5 55	«	Wien, Berlin
156	9 40	«	Rákospalota-Ujpest	6504	2 50	«	Lajosmizse, Kecskemét	149	7 35	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	1401	6 20	gy. v.	Berlin, Zsolna
6508	11 15	«	Lajosmizse, Kecskem.	186	4 10	«	Rákospalota-Ujpest	117	7 40	«	Páris, Wien	707	6 35	«	Orsova, Bázias
158	11 20	«	Rákospalota-Ujpest	130	4 20	«	Nagyvaros	4103	7 45	«	Esztergom	167	6 40	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
				108	4 30	«	Szeged	6501	7 50	«	Kecskem., Lajosmizse	105	7 10	gy. v.	Wien
				724b	5 40	sz. v.	Wien	151	7 55	«	Göd	711	7 40	sz. v.	Bázias, Temesvár
				168	5 50	«	Rákospalota-Ujpest	727	8 05	«	Cegléd	169	7 45	«	Rákospalota-Ujpest
				124a	6 00	«	Nagyvaros	131	8 10	«	Párkány-Nána	4113b	8 10	«	Piliscsaba
				724a	6 10	«	Cegléd	719	8 35	«	Kiskunfélegyháza	137	8 20	«	Nagyvaros
				124b	6 20	«	Nagyvaros	153	9 10	«	Dunakeszi-Alag	125	8 50	«	Párkány-Nána
				724	6 35	«	Cegléd	705	9 20	gy. v.	Szeged	107	9 05	gy. v.	Wien
				4110	6 40	«	Esztergom	1403	9 40	«	Berlin, Pozsony	4111	9 25	sz. v.	Esztergom
				726	6 45	«	Cegléd, Szolnok	4105	9 55	sz. v.	Esztergom	6503	9 30	«	Kecskem., Lajosmizse
				1406	6 50	gy. v.	Pozsony, Berlin	155	10 25	«	Rákospalota-Ujpest	171	9 35	«	Dunakeszi-Alag
				124	6 55	sz. v.	Párkány-Nána	715	10 40	«	Szeged	1405	9 45	gy. v.	Berlin, Zsolna
				170	7 00	«	Rákospalota-Ujpest	119	11 15	«	Galánta	511	9 55	«	(Nagyszeben, Brassó, Kolozsvár, Stanislaw
				728	7 35	«	Cegléd					129a	10 25	sz. v.	Vác
				6506	7 40	«	Lajosmizse					113	10 35	«	Wien
				172b	8 00	«	Dunakeszi-Alag					6513	10 40	«	Ocsa
				710	8 05	«	Bukarest, Bázias					717	11 00	«	Szeged, Szolnok
				132a	8 20	«	(Vác)					101	11 05	k. ost. ex. v.	(London, Ostende, Páris, Wien)
				4112	8 30	«	Esztergom								
				1408	8 40	«	Zsolna, Berlin								
				118	9 30	«	Wien, Páris								
				502	9 35	gy. v.	(Kolozsvár, Bukarest, Stanislaw)								
				706	10 15	«	Szeged, Bázias, Bukarest								
				720	10 30	sz. v.	Kiskunfélegyháza								
				140	11 10	«	Nagyvaros								
				902b	11 20	k. o. exp. v.	Belgrád, Konstantinápoly								
				702b	11 30	«	Bukarest, Konstantinápoly								

A vonatok indultása Buda-Császárfürdőre.

4002	6 00	sz. v.	Esztergom	délrelejt
4004	8 54	«	Esztergom	«
4006	12 03	«	Esztergom	délután
4014	12 57	«	Piliscsaba	«
4008	2 11	«	Esztergom	«
4010	6 30	«	Esztergom	«
4012	8 22	«	Esztergom	«

A vonatok érkezése Buda-Császárfürdőbe.

4001	5 53	sz. v.	Esztergom	4007	2 10	sz. v.	Esztergom
4003	7 48	«	Esztergom	4009	5 20	«	Esztergom
4005	10 04	«	Esztergom	4013b	8 21	«	Piliscsaba
				4011	9 31	«	Esztergom

Reklám 5 korún. Vindobona 8 kor.

Zvlášte podarená novota, ktorá každej panej veľmi pekne stojí. Jej passé ozdobené je pántami z látky dľa najposlednejšej módy. Za silnej šatovej látky pre pánov fajnovej vzorky 5 K Z fajnového hladkého polysúka v čiernych, tmavomodrých, tmavých, sivých a zelečných farbách 7 K. Tieto ceny vzťahujú sa na sukne bez midra. S midrom každá sukňa dražšia je a 50 halierov.

Najpeknejší fazon čo sa dá myslieť. Krásne tormovaná horná čiastka fajnovo je štikovaná, dolu zpušťa sa v podobe zvona gombíkmi ozdobená sukňa. — Módnny kostým z látky, v stredno alebo tmavo sivých farbách alebo z prima jakosti polysúka v čiernych, tmavomodrých, tmavých a sivých farbách 8 korún. Z modnej homespun tkaniny, sivej drapp, a olivovej farby látky 10 K. Z diagonál tkaniny v sivej farbe 12 korún. Zo zvlášte dobre dekatirovaného sukna v čiernych, tmavo modrých a barnavých farbách 15 K.

Abjednenie v listoch účastné je zvlástej pozornosti. Oby sme každému čo najrýchlej poslážiť mohli, prosíme udat nám veľkosť drieku a kľbov a dĺžku sukne dľa miery zpredku a zo zadku. Prosíme daej o presne pravú adresu odberavateľa. Týmto spôsobom každý jednohlivý kus vystrojený je svedomite a prisne dľa miery. Dalej prosíme objednavateľov o presne udanie mena a bydla. Módné album saše, krom vyšudanej veľmi pekne vyhotovenej vzoriek obsahuje viacero ako sto novôt v najľahnejších farbách a na žiadosť odošleme ho franko po pošte každej panej.

Zur Schossenfabrik

Wien, XVI. Neulerchenfelderstrasse Nr. 2.

Dopisovanie v každej reči.

Ochrana zdravia je v každej domácnosti nevyhnutne potrebný pôvodný

Slanovinový lieh sily

K dostaniu je všade vo fľaškách po 40 hal. 1 a 2 korunách. Prijat' treba len povodný slanovinový lieh sily.

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.60 K, ľepšie 12 korún, Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snáh mäkké jak páper, drapané 30,

36, 42 K. — **Hotové postele.** Z červeného činovatu 1 dobre naplnená perina, alebo 1 zpodná perina 180 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.—, 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 13.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—, 3.50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho šotovujeme vo veľkosti dľa vôle. Trojdielovú srstennú matrac na jednu postel K 27.— ľepšej jakovosti K 33. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierkou. Výmena a navrátenie dovoľuje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachselt, Lobes 135.** pri Pilsen (Čechy).

Uplné prevrapenie

docielite, jestli pre vašich príbuzných vianočné dary objednáte a k tomuto cefu poštovou dopisničkou dáte si doniesť môj hlavný cenník s vyše 3000 nyoobrazemiami, ktorý na žiadosť ochotne a franko posielam

Cis a král. dvorný zásielca
HANNS KONRAD
Bräx Číslo 3264. (Č.)

Oznamy prijíma administracia

„Krestan“

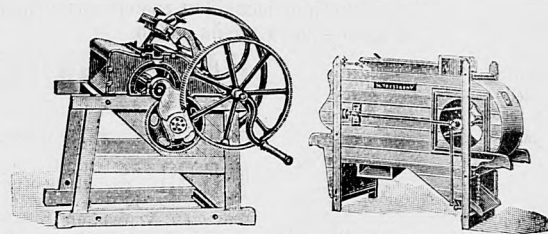
Budapest,
Szentkirályi-u. 28

Pred vianocami

má každý, čo zaujme sa za vianočné dary, poštovou dopisničkou žiadat' si môj bohato ilustrovaný, veľký výber vianočných darov obsahujúci hlavný cenník, ktorý na žiadosť každému posielam sa zdarma a franko Cis. a král. dvorný zásielca

HANNS KONRAD
Bräx Číslo 3265. (Č.)

Pánom roľníkom odporúčam svoje najnovšie hospodárske stroje:

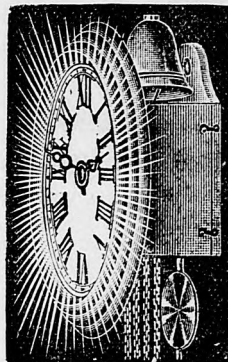

Mláťačky. Žentúre. Rajtáre. Sečkovice. Šrotovníky. Triery. Pluhy. Stroje na siatie. Brány. Hrabie. Stroje na rezanie kapusty, burgyne, zemiakov a dreva. — Mangle. Decimálky. Mačkadlá na syr, hlinu, borievky a slad. Stroje na lánanie stromovej kôry a lupanie kukurice atď. atď.

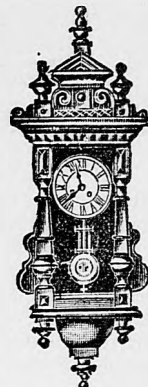
Obrazkové cenníky na žiadosť zašlem zdarma a franko.

Michal Treskoň

strojník a majiteľ' dielne na hospodárske stroje v BYTČI (Nagybicscse, Trencsénmegye).

Budíček s vážovým zvonom, s bijúcim strojom.

I a Kvalita 3 ponduse, bije pol a celé hodiny, budí hlasným vážovým zvonom. Sklenená platna číslie, s pekne politirovaným okruhlým rámom 30 cm. priemeru . . . K. 6.— So svietiacou platňou K. 6.50 Okruhlé hodiny 8 dní K. 6.—

Najnovšie pendlové hodiny s hudobným a bijúcim strojom, Budíček a hudba v skvostnej orechovej farby škrýnke 75 cm. výšky, bije pol a celé hodiny, bije a hrá najkrásnejšie hudobné kúsky v ktorejkoľvek hodine K. 14.—

Tieže hodiny bez hudby a vážového bitia K. 10. Nesodpovedajúci tovar prima sa zpiatky behom 8 dní franko, neporušený a peňaze zaň vráti sa bezodkladne. Záruka 3 rokov zasielam s poštovou dobierkou. Prvý a najväčší sklad hodinový

Max Böhnelt, Wien, IV. Margaretenstr. 27/55.

Ráďte žiadat' najväčší a najpeknejší cenník s 5000 vyobrazeniami, ktorý každému posielam sa ochotne a zdarma.

Lacné perie a páperie!

1 kg. sedého driapaného peria K 2.—, polobiele K 2.80, biele K 4.—, prima páperisté K 6.—, najjemnejšie K 8.—, páperie sedé K 6.—, biele K 10.—, prsné K 12.—, od 5 kg. počnúc franko.

Hotové postele

2 hustého červeného, modrého, žltého alebo bieleho nankingu. 1 perina veľkosť 180/116 cm. s 2 vankúšmi veľkosti 80/18 cm. dostatočne naplnené s novým sedým trvácim perim K 16.—, polopáperim K 20.—, páperim K 24.—. Perina samotná K 12.—, 14.—, 16.—, vankúše K 3.—, 3.50, 4.—. Periny 180/40 cm. veľké K 15.—, 18.—, 20.—. Vankúše 90/70 alebo 80/80 cm. veľké K 4.50, 5.—, 5.50. Spodné periny z grádlu 180/116 cm. K 13.—, 15.— zasielam — na dobierku, obal zdarma, od 10 korún vyše franko.

MAX BERGER, DEŠENICE č. 1123. (Čechy). Cenník matracov, pr kryvadiel a ostatného postelného tovaru zdarma a franko. Nehodiace sa zamením alebo peniaze vrátim.